

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 23 януари 2023 г.
(OR. en)

Междуетноститутуционално досие:
2023/0008(COD)

5588/23
ADD 4

SOC 45
STATIS 5
CODEC 49

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 20 януари 2023 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: SWD(2023) 12 final

Относно: РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА РЕЗЮМЕ
НА ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО, придружаващ
Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
НА СЪВЕТА относно европейската статистика за населението и
жилищния фонд, за изменение на Регламент (ЕО) № 862/2007 и за
отмяна на регламенти (ЕО) № 763/2008 и (ЕС) № 1260/2013

Приложено се изпраща на делегациите документ SWD(2023) 12 final.

Приложение: SWD(2023) 12 final

Брюксел, 20.1.2023 г.
SWD(2023) 12 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА
РЕЗЮМЕ НА ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКАТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО,

[...]

придружаващ

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно европейската статистика за населението и жилищния фонд, за изменение на Регламент (ЕО) № 862/2007 и за отмяна на регламенти (ЕО) № 763/2008 и (ЕС) № 1260/2013

{COM(2023) 31 final} - {SEC(2023) 38 final} - {SWD(2023) 11 final} -
{SWD(2023) 13 final} - {SWD(2023) 14 final} - {SWD(2023) 15 final}

Въведение и контекст

Евростат — статистическата служба на Европейския съюз, осигурява изготвянето на висококачествена и съпоставима европейска статистика в съответствие със статистическите принципи, определени в Регламент (ЕО) № 223/2009 относно европейската статистика. Основната цел на европейската статистика е да подпомага разработването, изпълнението и мониторинга на политиките на ЕС, а основните ѝ ползватели са институциите на ЕС. Европейската статистическа система е партньорската мрежа между Евростат и националните статистически институти (НСИ). Ролята на Евростат е да бъде водеща в хармонизирането на статистиката в тясно сътрудничество с националните статистически органи, които събират данни и изготвят статистически данни за национални цели и за целите на ЕС.

Съгласно член 9 от Договора за Европейския съюз всеки гражданин на държава членка, в допълнение към националното си гражданство, е и гражданин на Европейския съюз. За да могат да разработват и изпълняват политики и дейности в полза на населението и гражданите на ЕС в областите на компетентност на Съюза, както е установено в членове 2 и 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз, институциите на ЕС се нуждаят от пълни, актуални, надеждни, подробни, хармонизирани и съпоставими европейски статистически данни за населението. Тези статистически данни са също така в основата на всички социални статистики и са необходими за всякакви по-подробни годишни оценки на населението, извадкови изследвания, регионални анализи, както и за изготвяне на прогнози за населението.

В контекста на настоящата инициатива¹ европейската статистика за населението (ESOP) включва: i) официалната европейска статистика за населението, демографските събития и миграцията²; ii) статистиката от преброяванията на населението и жилищния фонд; и iii) различните показатели, основани на тази статистика. Понастоящем тази статистика се урежда от три правни основания, разработени независимо едно от друго:

- Регламент (ЕО) № 862/2007 относно статистиката на Общността за миграцията и международната закрила;
- Регламент (ЕО) № 763/2008 относно преброяването на населението и жилищния фонд; и
- Регламент (ЕС) № 1260/2013 относно европейската демографска статистика.

В настоящата оценка на въздействието се установяват и разглеждат седем различни варианта на политиката, насочени към изготвянето на предложение на Комисията за нова единна модернизирана правна рамка, която да отговаря на променящите се нужди на ползвателите на статистически данни за населението. Тъй като това води и до потенциални възможности за административно опростяване и интегриране на процесите в сравнение със статуквото при трите неуеднаквени правни основания, настоящата инициатива е включена в работната програма на Комисията за 2022 г. като инициатива по REFIT³. Оценката на въздействието и оценката на действащата правна

¹ [https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12958-Data-collection-European-statistics-on-population-ESOP- bg](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12958-Data-collection-European-statistics-on-population-ESOP-bg).

² С изключение на статистиката за убежището и селективната миграция.

³ Програма на Комисията за пригодност и резултатност на регулаторната рамка; [COM\(2012\) 746](#).

рамка в съответствие с посоченото по-горе бяха извършени непосредствено една след друга. За целите на оценката на въздействието и оценката на правната рамка беше проведена една-единствена консултация със заинтересованите страни.

Определяне на проблема

В оценката се стигна до заключението, че трите регламента са довели до значителни подобрения в статистиката на населението в Европа. В изготвяната съгласно настоящата рамка статистика обаче има известни пропуски и недостатъци.

Първият проблем на съществуващата правна рамка е, че получаваните статистически данни не са достатъчно пълни, съгласувани и съпоставими, което може да доведе до вземане на неоптимални решения. Това е свързано с ключови статистически определения (по-специално демографската основа за статистиката), които са нееднозначни, което води до неефективна съгласуваност и съпоставимост.

Второ, наличието на данни за населението по отношение на редовността и сроковете е недостатъчно, тъй като предаването на данни по различни важни теми и разбивки продължава да бъде на доброволна основа. Това е неефективно на равнището на ЕС в дългосрочен план, тъй като не води до добавена стойност от ЕС по отношение на пълнотата, съпоставимостта и актуалността, въпреки разходите, които повечето държави членки правят, за да изготвят тази статистика.

На трето място, статистиката за населението не успява да обхване характеристиките и подробностите по политически и обществено значими теми или групи. Настоящата правна рамка отразява политическите приоритети, актуални към момента на приемане на регламентите, но в нея липсва достатъчна гъвкавост, която да позволи на статистиката да се адаптира към новите приоритети, като например Европейския зелен пакт на ЕС, все по-динамичните движения на населението, включително мобилността в ЕС и регионалната мобилност, както и политиките в областта на равенството и недискриминацията.

И накрая, статистиката за населението също преминава през период на значими промени, като много държави членки преминават към по-широко използване на административни данни и други нови източници. Това потенциално дава възможност за по-често и по-своевременно изготвяне на статистически данни при по-ниски разходи. Настоящата правна рамка обаче не позволява тези развития да се използват.

При оценката се установи, че без законодателни действия тези проблеми ще продължат да съществуват или ще се задълбочават в бъдеще.

Цели

Общата цел на настоящото действие на Съюза е да се отговори по-добре на нуждите на ползвателите и да се модернизира и повиши значимостта, хармонизирането и съгласуваността на европейската статистика за населението. Тази цел може да бъде разделена на четири конкретни цели, свързани с посочените по-горе проблеми, а именно:

- осигуряване на пълна, съгласувана и съпоставима европейска статистика за населението и жилищния фонд;

- осигуряване на актуални и често предоставяни статистически данни, за да се отговори на нуждите на ползвателите;
- предоставяне на статистически данни, които са достатъчно изчерпателни по отношение на съответните теми и достатъчно подробни по отношение на характеристиките и разбивките;
- насърчаване на правна рамка и рамка за събиране на данни, които са достатъчно гъвкави, за да се адаптират наборите от данни към променящите се нужди на политиката и възможностите, възникващи от нови източници.

Варианти на политиката и тяхното въздействие

Вариантите на политиката бяха разработени чрез групиране на подробни мерки на политиката, насочени към конкретните цели, в съответствие с четири характеристики за възможна интервенция:

- хармонизиране на статистиката, когато основният акцент е върху определянето на демографската основа;
- интегриране на статистическите процеси;
- статистически резултати;
- гъвкавост на рамката.

Таблица 1 съдържа получените варианти с нарастваща амбициозност по отношение на четирите посочени характеристики.

Вариант А е базовият сценарий с отделни статистически процеси и законодателство, ограничено хармонизиране на определението за население и без нови статистически резултати.

Таблица 1 — Сравнителна амбициозност на седемте варианта на политиката по отношение на четирите основни характеристики на възможната интервенция (мащаб: няма амбиция „0“, в противен случай — „+“, „++“, „+++“ или „++++“).

Вариант на политиката	Хармонизира не на статистиката	Интегрира не на процесите	Статисти чески резултати	Гъвкавост на рамката
А (базов сценарий) — Ограничено хармонизиране, текущи статистически процеси и резултати	0	0	0	0
Б.1 — Ограничено хармонизиране, подобрени статистически процеси, ограничено подобряване на статистическите резултати и гъвкавост	0	+	+	+
Б.2 — Ограничено хармонизиране, подобрени статистически процеси, по-широко подобряване на статистическите резултати и гъвкавост	0	+	++	++
В.1 — Подобрено хармонизиране и статистически процеси, ограничено подобряване на статистическите резултати и гъвкавост	++	+	+	+
В.2 — Подобрено хармонизиране и статистически процеси, по-широко подобряване на статистическите резултати и гъвкавост	++	+	++	++
Г.1 — Пълно хармонизиране, подобрени				
подобрено използване на административни и/или други източници на данни			+++	++
регулаторни промени за адаптиране към променящите се нужди на политиката			+++	+++

Основните характеристики на варианти Б.1 и Б.2 са подобряване, с нарастваща амбициозност, на статистическите резултати и гъвкавост на рамката, но ограничено хармонизиране на демографската основа.

Варианти В.1 и В.2 са същите като Б.1 и Б.2, но с по-амбициозен опит за хармонизиране на демографската основа. Варианти Б.2 и В.2 предоставят по-широкообхватно подобряване на статистическите резултати и гъвкавост на рамката в сравнение с варианти Б.1 и В.1.

И накрая, варианти Г.1 и Г.2 включват пълно хармонизиране и значително подобряване на резултатите, както и достатъчна гъвкавост за бъдещото развитие на статистиката, за да се отговори на новите нужди. Вариант Г.2 включва и въвеждането на статистически регистър на населението във всички държави членки.

Разходите за всички варианти са определени количествено, доколкото е възможно, като са използвани следните критерии: i) нивото на хармонизиране на демографската основа; ii) подобряването на статистическите резултати; и iii) интегрирането на статистическите процеси чрез национални статистически регистри на населението. Накрая, ползите са описани подробно, но повечето от тях не може да бъдат изразени количествено поради това, че те са непреки или разпръснати в повечето случаи, и затова са оценени качествено.

Сравнение на вариантите и предпочитан вариант

Поради липсата на количествено изразени ползи не е възможно да се направи пряко класиране на вариантите. Качествената оценка на ефективността обаче показва, че нито един от вариантите не е с очевидно по-голяма разходна ефективност от другите. По-скоро вариантите предлагат нарастващи ползи (пряко за ползвателите на статистически данни и непряко за цялото общество) при нарастващи разходи (най-вече за изготвящите статистиката субекти, т.е. за националните системи за изготвяне на статистика). Дълбокото разделение между изготвящите статистиката субекти и ползвателите на статистически данни е израз на този модел, тъй като изготвящите статистиката субекти се съсредоточават върху разходите, докато за ползвателите приоритетни са ползите. От оценката обаче ясно стана видно, че амбициозните действия за удовлетворяване на нуждите от данни за приоритетите на политиката на ЕС имат своята цена под формата на допълнителни ресурси, необходими на изготвящите статистиката субекти, които са значителни в сравнение с настоящите базови разходи (до около 10 % за вариант Г.2). По-конкретно, само най-амбициозните варианти — Г.1 и Г.2 — съдържат решителни мерки за удовлетворяване на нуждите в ключови области на политиката на ЕС, като интеграцията на градските и селските райони, Европейския зелен пакт и основните права и недискриминацията. Освен това само вариант Г.2 включва статистически регистри на населението като решителна мярка за повишаване на ефективността на изготвянето на статистиката, като по този начин се улеснява постигането на амбициозните цели за статистически резултати.

Поради това като цяло предпочитаният вариант е Г.2. Като най-амбициозен по отношение на статистическите резултати и гъвкавостта на рамката, той постига най-добър резултат благодарение на също толкова амбициозно опростяване и интегриране на системите за изготвяне на статистиката и устойчиво повишаване на ефективността в дългосрочен план. Продължават обаче да съществуват неясноти относно субсидиарността и пропорционалността, в допълнение към значителните разходи за адаптиране, свързани с въвеждането на оперативно съвместими статистически регистри на населението във всички държави членки. Поради това един алтернативен (консервативен) подход, при който се предпочита вариант В.2, също би бил разумен, ако съображенията за пропорционалност и ефикасност на вариант Г.2 имат по-голяма тежест — това би било по-приемливо и за изготвящите статистиката субекти като основни заинтересовани страни по изпълнението.

Предпочитаните варианти Г.2 или В.2 вероятно ще доведат до известни икономии на разходи, свързани с REFIT, в резултат на опростяването, рационализирането и интегрирането на статистическите процеси (вж. Таблица 2).. Значително опростяване се очаква при споделянето на данни между собствениците на изходни данни и НСИ, при регулаторното адаптиране към променящите се нужди от данни за НСИ и Евростат, както и при процедурите за предаване на данни от НСИ на Евростат. Ползвателите ще се възползват от опростен и централизиран достъп до статистически данни на уебсайта на Евростат. И накрая, въвеждането на национални статистически регистри на населението във всички държави членки се очаква да доведе до значително повишаване на ефективността в дългосрочен план. В оценката на въздействието приблизително са оценени потенциалните периодични икономии на разходи при преброяванията на равнището на ЕС в размер до половин милиард евро на кръг преброяване.

Що се отнася до това дали ще има нова тежест за хората, единственият потенциален източник на такива въздействия при предпочитания вариант Г.2 е мярката на

политиката, с която се въвеждат нови начини за събиране на данни за равенството. Тъй като поне някои от тези променливи следва да се събират чрез лична декларация, обикновено се изисква някаква форма на допълнително пряко взаимодействие с хората. По отношение на прилагането на принципа на отмяна на предишни тежести при въвеждане на нови, от анализа е видна само незначителна допълнителна тежест за респондентите, която следователно няма да доведе до значителни нови тежести.

Що се отнася до новите разходи за предприятията, единственият потенциален източник на такива въздействия при предпочитаните варианти Г.2 и В.2 е мярката на политиката, която дава възможност за споделяне на данни между предприятията и правителствата за европейската статистика на населението. При анализа се установи, че подобно споделяне на данни като цяло, включително за целите на официалната статистика, не води до нова тежест за предприятията, която би била от значение съгласно принципа на отмяна на предишни тежести при въвеждане на нови.

Мониторинг и оценка

Резултатите от новата рамка на ESOP ще бъдат наблюдавани и оценявани, като се използват оперативните цели, определени във всяка от посочените конкретни цели. С оглед на това бяха определени 24 ключови показателя за резултатите, включително текущи базови референтни стойности и предварителни цели, главно чрез повторно използване или адаптиране на показателите, използвани при оценката. Първата оценка, с която приключва етапът на изпълнение, е планирана в рамките на три до пет години след влизането в сила на новата правна рамка, но при наличието на статистически данни за поне три пълни години. След преминаването към фазата на прилагане функционирането и въздействието на законодателните актове ще се оценява редовно на всеки три до пет години.